

ИНФОРМАЦИЈА

о оствареном расту потрошачких цена у новембру 2013. године

1. У новембру 2013. године у односу на претходни месец потрошачке цене су снижене за 0,6%¹, што је, пре свега резултат снижења цена непрерађене хране за 4,9% и прерађене за 0,3%, као и деривата нафте за 0,7%.

Такође, цене највећег броја производа и услуга су биле стабилне, независно од тога да ли су контролисане или се образују слободно.

Спорија динамика раста у периоду од јула до новембра у односу на прво полугође ове године, види се из наредне табеле²:

- у % -

месец	месечни раст	текући раст	међугодишњи раст
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9
октобар	0,2	2,6	2,2
новембар	-0,6	2	1,6

¹ Саопштење РЗС број 341 од 12.12.2013. године

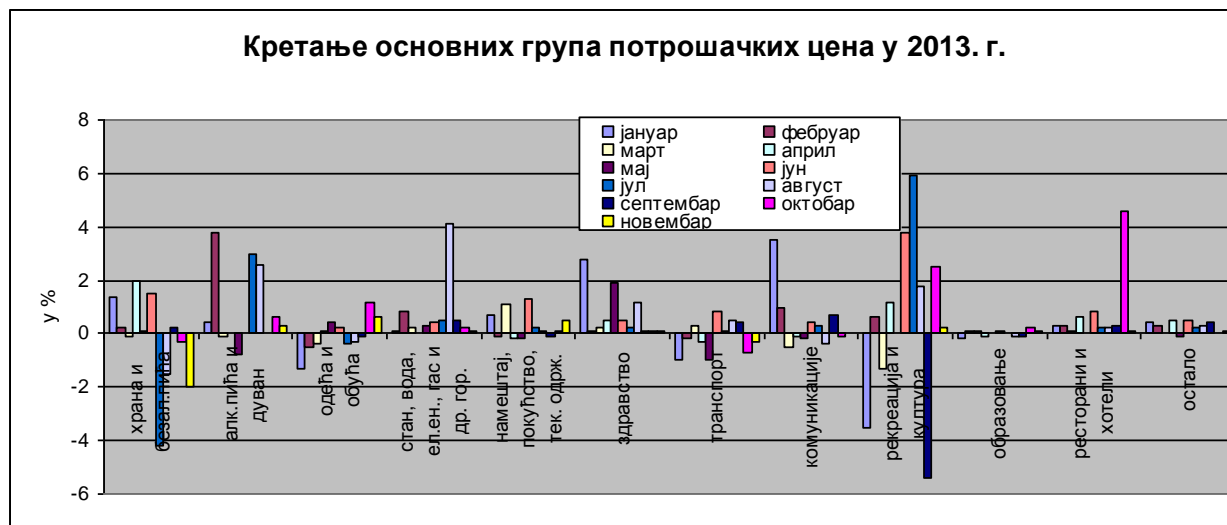
² Прилог број 1 уз Информацију

Овакво кретање цена допринело је успоравању интензитета укупног текућег и међугодишњег раста потрошачких цена. Тако, укупан текући раст у 2013. години од јануара до новембра износи 2%, а међугодишњи 1,6%, што је мање и од пројектоване (5,5%) и доњег прага циљане инфлације (4,0±1,5%).

Процена је да ће се инфлација у овој години задржати на доњој граници циљане инфлације, што је последица пада цена хране и ниске агрегатне тражње.

2. Наипросечна повећања цена, у распону од 0,1% до 1,1%, у новембру ове године евидентирана су код: млека, сира и јаја, осталих прехранбених производа, алкохолних пића, одеће, обуће и поправке обуће, материјала и услуга за одржавање и поправку стана, чврстих горива, централног загревања стана, намештаја, покућства, тепиха и осталих подних простирки, кућних апарата, алата и опреме за кућу и врт, производа и услуга за одржавање стана, медицинских производа, помагала и опреме, телефонске опреме, аудиовизуелне, фотографске и информатичке опреме, осталих важних предмета за рекреацију и културу, остале опреме за рекреацију, баште и кућне љубимце, услуга у вези са рекреацијом и културом, пакет аранжмана, хране и пића, електричних апарата за личну негу, личних предмета и финансијских услуга. Учешће ових група производа и услуга у индексу потрошачких цена износи око 34%.

3. Посматрано по основним групама, на **новембарски пад потрошачких цена**, утицајло је, пре свега смањење цена групе хране и безалкохолних пића (2%) и транспорта (0,3%), с обзиром да су цене осталих група повећане, осим комуникација, чије су цене остале на непромењеном нивоу. Значајније повећање цена је евидентирано код: одеће и обуће (0,6%), намештаја, покућства, текућег одржавања (0,5%), алкохолних пића и дувана (0,3%) и рекреације и културе (0,2%).

Такође, у овом месецу, од по 0,1% повећане су цене: стана, воде, струје, гаса и других горива, здравства, ресторана и хотела и остале робе и услуга.

У оквиру хране и безалкохолних пића, највише су снижене цене воћа (15,5%), меса (1,9%), рибе (0,5%), уља и масти (2,6%), поврћа (0,3%), осталих прехранбених производа (0,4%) и безалкохолних пића (2,1%).

4. У новембру ове године мере контроле цена предузимане су једино од стране појединих јединица локалне самоуправе, и то:

У оквиру **цена комунално стамбених услуга** за домаћинства у Републици у новембру 2013. године промењена је једино цена централног грејања, која је порасла за 0,7%. Ово је ефекат повећања цена грејања, која су извршена у Крагујевцу за 14,0%, Ваљеву за 4,4% и у Панчеву за 2,5%. При том, повећања цена грејања у Ваљеву и Панчеву била су испод, а у Крагујевцу изнад пројектованог општег раста цена за 2013. годину. Претходно цена грејања била је коригована једино у Панчеву, и то у дозвољеном оквиру, али је њено укупно повећање од почетка године од 7,0% тај оквир премашило. У преосталих дванаест градова, који су на статистичком праћењу, цене свих комунално стамбених услуга у новембру су мировале.

Цене јавног градског превоза у Републици, и то како цена превоза путника аутобусом у граду, тако и цена претплатне месечне карте, задржане су на нивоу из претходног месеца.

5. Цене деривата нафте у новембру у односу на октобар ове године снижене су у просеку за 0,7%, при чему је бензин појевтинио за 0,71%, а дизел за 0,63%. У истом месецу цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 0,75%, док су деривати нафте из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) појевтиниле у просеку за 0,56%.

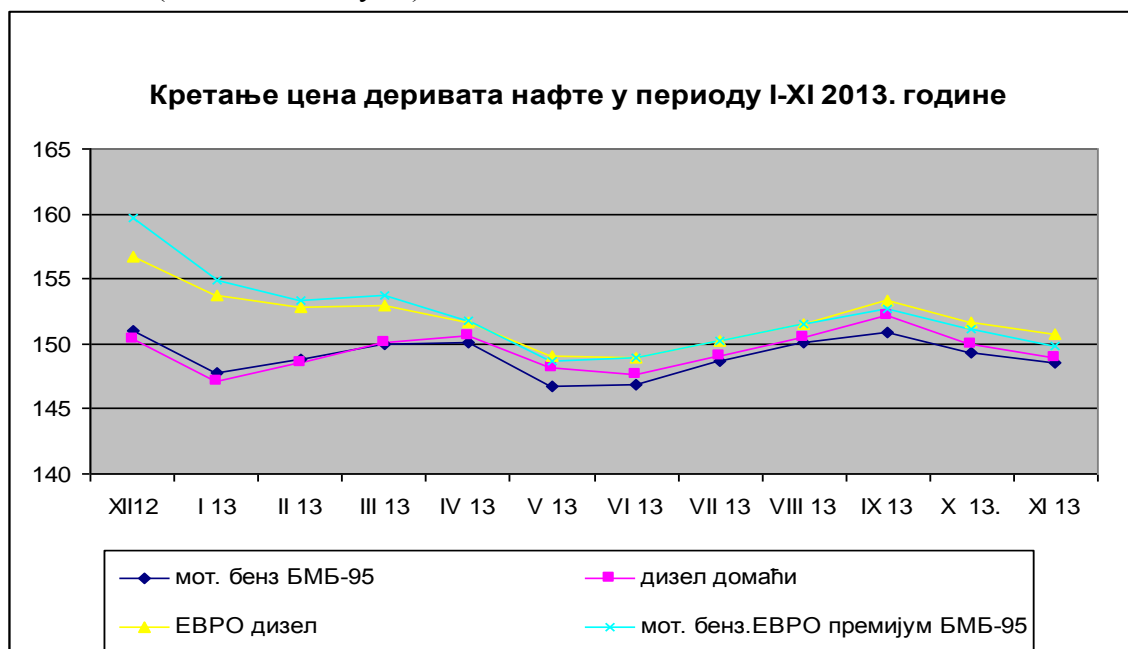
Цене деривата нафте у новембру ове у односу на децембар претходне године снижене су у просеку за 4,4%, при чему је бензин појевтинио у просеку за 4,9%, а дизел гориво за 2,8%. У истом периоду цене деривата нафте из увоза (*бензин евро премијум БМБ-95 и Евро дизел*) снижене су у просеку за 5,6%, а из домаће производње (*моторни бензин БМБ-95 и дизел Д2*) за 1,4%.

У наредној табели и графикону приказани су нивои и кретање просечних малопродајних цена основних деривата нафте за децембар 2010., 2011. и 2012. године, као и у првих једанаест месеци 2013. године:

(динара по литри)

	<i>Моторни бензин БМБ -95</i>	<i>Дизел гориво</i>	<i>Евро дизел 10 ррт</i>	<i>Евро премијум БМБ -95</i>	<i>Уље за ложење</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
<i>XII 2010.</i>	118,96	108,60	116,50	128,76	90,80
<i>XII 2011.</i>	133,77	126,59	137,49	138,76	92,11
<i>XII 11/XII10 (индекс)</i>	112,4	116,6	118,0	107,8	101,4
<i>XII 2012.</i>	150,99	150,31	156,71	159,75	144,12
<i>XII 12/XII11 (индекс)</i>	112,9	118,7	114,0	115,1	156,5
<i>I 2013.</i>	147,74	147,18	153,73	154,95	143,00
<i>II 2013.</i>	148,77	148,55	152,85	153,37	143,17
<i>III 2013.</i>	149,97	150,09	153,00	153,75	145,54
<i>IV 2013.</i>	150,08	150,60	151,64	151,76	147,30
<i>V 2013.</i>	146,70	148,10	149,12	148,74	146,80
<i>VI 2013.</i>	146,90	147,67	148,92	149,00	147,55
<i>VII 2013.</i>	148,70	149,10	150,26	150,24	149,24
<i>VIII 2013.</i>	150,13	150,52	151,47	151,47	150,80
<i>IX 2013.</i>	150,88	152,16	153,32	152,67	151,92
<i>X 2013.</i>	149,30	149,95	151,62	151,10	149,94
<i>XI 2013.</i>	148,52	148,96	150,75	149,87	149,30
<i>XI / X 13. (индекс)</i>	99,5	99,3	99,4	99,2	99,6
<i>XI 13./XII 12 (индекс)</i>	98,4	99,1	96,2	93,8	103,6

Из графикона који следи, може се закључити да су цене деривата нафте у новембру забележиле пад, при чему је достигнути ниво цена на нижем нивоу у односу на децембар претходне године (осим код лож уља):

6. Фискалном стратегијом за 2013. годину са пројекцијама за 2014. и 2015. годину, пројектована инфлација у овој години износи 5,5%, што претпоставља просечан месечни раст од 0,44%.

Укупан текући раст у периоду јануар-новембар ове године износи 2%, што даје просечан месечни раст од 0,2%. Под претпоставком да се и у последњем месецу оствари исти интензитет раста, инфлација би у 2013. години износила око доњег нивоа циљане инфлације.

Имајући у виду да укупна инфлација углавном зависи од кретања цена хране, енергије, акцизних производа и регулисаних цена, може се констатовати да је овогодишњи род пољопривредних производа и стабилан курс динара, као и ниска агрегатна тражња били одлучујући фактори за остварено кретање инфлације у протеклом периоду ове године.

Курс динара у периоду јануар-новембар ове године је био стабилан, тј. у односу на децембар претходне године, када је износио око 113,54 динара, повећан за свега 0,5% и то првенствено услед пада вредности динара у јуну ове године за 2,8%. У новембру просечан курс динара је износио 114,06 динара за 1 евро и у односу на претходни месец је нижи за 0,1%.

На нивоу Републике у протеклом периоду, зараде без пореза и доприноса су у периоду јануар-октобар ове у односу на исти период претходне године номинално повећане за 6,2% а реално смањене за 2,5%³, док је реалан пад пензија износио 4,1%. У истом периоду промет у трговини на мало бележи раст у текућим ценама од свега 0,1% а у сталним смањење за 6,6%⁴. Посматрано по основним групама, највеће снижење је евидентирано код непрехрамбених производа, осим моторних горива (11,6%), а најмање код моторних горива (3,2%), док код хране, пића и дувана снижење износи 5,3%.

На бази иновираних листе производа и услуга за које нумеричке смернице раста цена утврђује Влада у сарадњи са НБС, *регулисане цене*⁵ су у новембру повећане за 0,1%, пре свега услед коригованих цена навиђе или наниже појединих лекова за хуману употребу. Иначе, цене ових производа и услуга су биле стабилне, осим у јануару, фебруару, јулу и августу. Цене воћа, поврћа, меса, рибе и јаја (*непрерађена храна*) у новембру су снижене (4,9%), углавном по основу сезонског снижења цена воћа и свежег меса, док су у осталим месецима (са изузетком фебруара, односно марта, јула и августа када нису мењане, односно када су снижене) расле.

Такође, месечни раст цена производа и услуга који чини *базну инфлацију* (ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета) у новембру износи 0,2%, чиме је након убрзања у претходном месецу ове године (0,6%, као и у јуну 1% и јулу 0,7%)⁶, поново успостављена просечна динамика раста.

Полазећи од оствареног раста цена и обухвата ових група у индексу потрошачких цена, може се констатовати да је инфлација у новембру углавном опредељена снижењем цена хране и енергије (деривата нафте), који не чине базну инфлацију, односно базна

³ Саопштење РЗС број 316 од 25. новембра 2013. године.

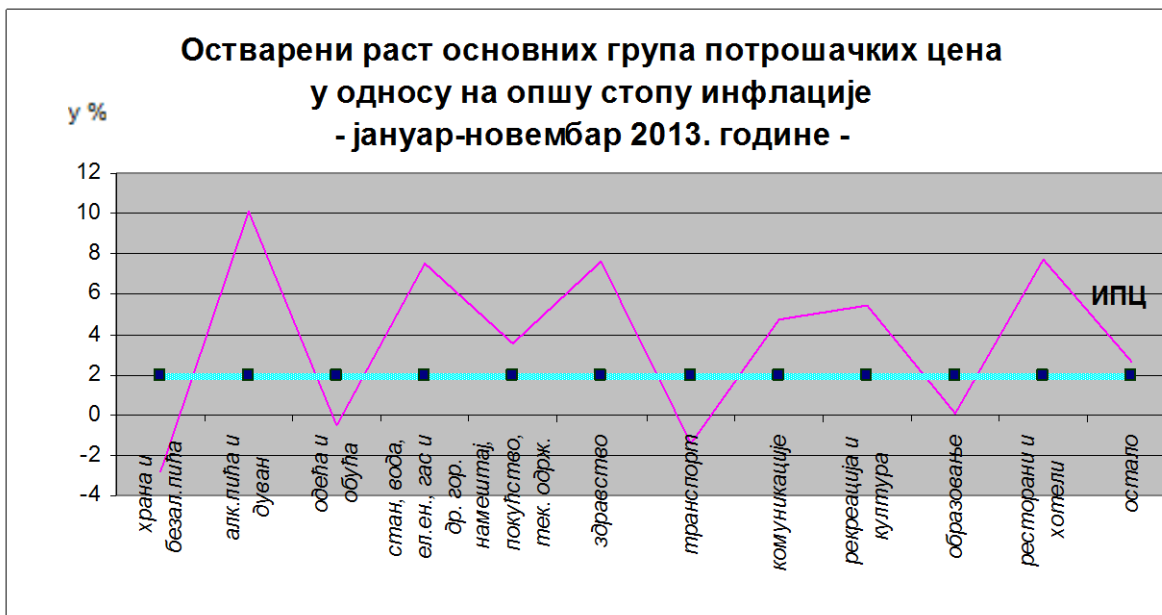
⁴ Саопштење РЗС број 324 од 29. новембра 2013. године.

⁵ На бази података РЗС прерачунато у Министарству.

⁶ У документу НБС из 2012. године („Извештај о инфлацији – фебруар 2012. године“, *осврт* 2), предвиђено је да ИПЦ по искључењу хране, енергије, алкохола и цигарета, представљати базну инфлацију, као међународно прихваћену.

инфлација је опредељена растом цена индустријских производа (0,2%) и услуга (0,1%), као и снижењем цена прерађене хране (0,3%).

7. Укупан текући раст потрошачких цена у новембру 2013. године у односу на децембар претходне године **износи 2%**, с тим што је остварена бржа динамика код услуга у односу на цене роба (4,2% према 1,4%). Остварени раст цена је са нешто више од једном половином⁷ ублажен снижењем цена хране и безалкохолних пића (2,8%), транспорта (1,4%) и одеће и обуће (0,5%). Код осталих група је остварен натпросечан раст, осим код образовања, чије су цене повећане свега за 0,1%.

Највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (10,1%), ресторана и хотела (7,7%), здравства (7,6%), стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (7,5%), рекреације и културе (5,4%), комуникација (4,7%), намештаја, покућства и текућег одржавања (3,6%) и остале робе (2,7%).

8. Међугодишњи раст инфлације у новембру ове у односу на новембар претходне године износио је 1,6%, што је за 1 процентни поен мање него у октобру исте године.

Посматрано по групама производа и услуга, највећи интензитет раста је евидентиран код алкохолних пића и дувана (10,5%), здравства (9%), ресторана и хотела (8,7%) и стана, воде, електричне енергије, гаса и других горива (7,9%). Натпросечно су повећане и цене: рекреације и културе (5,6%), намештаја, покућства и текућег одржавања стана (4,8%), комуникација (4,8%), остале робе и услуга (3,2%).

Испод општег раста су цене одеће и обуће (0,1%) и образовања (0,5%).

Снижење цена је евидентирано код хране и безалкохолних пића (4,3%) и транспорта (2%).

⁷ На основу података РЗС прерачунато у Министарству.

Процена је да ће инфлација у 2013. години бити испод процењене, односно да неће прелазити доњу границу циљане инфлације. Овome су, поред добре пољопривредне сезоне, односно остварених већих приноса основних пољопривредних култура од очекиваних, допринеле и мере фискалне консолидације и монетарне политике, као и ниска агрегатна тражња и стабилан курс динара.

**КРЕТАЊЕ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА
ОД ЈАНУАРА 2007. ГОДИНЕ ДО АВГУСТА 2013. ГОДИНЕ**

Година/месец	у %		
	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2007. година</i>			
јануар	0,4	0,4	5,4
фебруар	-0,3	0,1	4,1
март	0,6	0,7	4,1
април	0,7	1,4	3,2
мај	1,9	3,3	3,1
јун	0,4	3,7	4,0
јул	-0,2	3,4	4,2
август	2,5	6,0	6,5
септембар	1,6	7,6	8,0
октобар	0,5	8,2	8,9
новембар	1,4	9,7	9,3
децембар	1,2	11,0	11,0
<i>2008. година</i>			
јануар	0,9	0,9	11,5
фебруар	0,6	1,4	12,5
март	1,6	3,0	13,6
април	1,5	4,6	14,6
мај	1,8	6,5	14,5
јун	0,7	7,2	14,9
јул	-1,1	6,1	13,9
август	0,4	6,4	11,5
септембар	1,0	7,5	10,9
октобар	1,8	9,4	12,3
новембар	0,2	9,6	10,9
децембар	-0,9	8,6	8,6
<i>2009. година</i>			
јануар	2,1	2,1	10,0
фебруар	1,2	3,4	10,7
март	0,4	3,8	9,4
април	0,9	4,8	8,8
мај	2,1	7,0	9,1
јун	0,0	7,0	8,3
јул	-0,9	6,0	8,5
август	-0,1	5,9	8,0
септембар	0,3	6,2	7,3
октобар	-0,2	6,0	5,2
новембар	0,8	6,9	5,9
децембар	-0,2	6,6	6,6

МИНИСТАРСТВО СПОЉНЕ И УНУТРАШЊЕ ТРГОВИНЕ И ТЕЛЕКОМУНИКАЦИЈА

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2010. година</i>			
јануар	0,5	0,5	4,8
фебруар	0,3	0,7	3,9
март	1,2	2,0	4,7
април	0,6	2,5	4,3
мај	1,5	4,1	3,7
јун	0,4	4,5	4,2
јул	0,0	4,5	5,1
август	1,4	5,9	6,6
септембар	1,3	7,3	7,7
октобар	1,0	8,3	8,9
новембар	1,5	9,9	9,6
децембар	0,3	10,3	10,3
<i>2011. година</i>			
јануар	1,4	1,4	11,2
фебруар	1,5	2,9	12,6
март	2,6	5,5	14,1
април	1,1	6,7	14,7
мај	0,4	7,1	13,4
јун	-0,3	6,8	12,7
јул	-0,5	6,2	12,1
август	0,0	6,2	10,5
септембар	0,2	6,3	9,3
октобар	0,4	6,8	8,7
новембар	0,9	7,7	8,1
децембар	-0,7	7,0	7,0
<i>2012. година</i>			
јануар	0,1	0,1	5,6
фебруар	0,8	0,9	4,9
март	1,1	2,0	3,2
април	0,6	2,6	2,7
мај	1,4	4,1	3,9
јун	1,1	5,2	5,5
јул	0,1	5,4	6,1
август	1,6	7,1	7,9
септембар	2,3	9,6	10,3
октобар	2,8	12,7	12,9
новембар	0,0	11,9	12,6
децембар	-0,4	12,2	12,2

Година/месец	Месечни раст ¹	Текући раст ²	Међугодишњи раст ³
<i>2013. година</i>			
јануар	0,6	0,6	12,8
фебруар	0,5	1,1	12,4
март	0,0	1,1	11,2
април	0,8	1,9	11,4
мај	0,0	2,0	9,9
јун	1,0	3,0	9,8
јул	-0,9	2,0	8,6
август	0,4	2,5	7,3
септембар	0,0	2,5	4,9
октобар	0,2	2,6	2,2
новембар	-0,6	1,6	2

¹ Месечни раст – промена цена у текућем месецу у односу на претходни месец исте године

² Текући раст – промена цена у текућем месецу у односу на децембар претходне године

³ Међугодишњи раст – промена цена у текућем месецу у односу на исти месец претходне године

ОСТВАРЕНИ РАСТ ПОТРОШАЧКИХ ЦЕНА ПО ОСНОВНИМ ГРУПАМА

- у % -

	Месечни раст <u>11.2013.</u> 10. 2013.	Структура месечног раста	Текући раст <u>11.2013.</u> 12.2012.	Структура текућег раста
ПОТРОШАЧКЕ ЦЕНЕ – укупно	-0,6	100,0	2,0	100,0
Храна и безалкохолна пића	-2,0	-113,6	-2,8	-48,7
Алкохолна пића и дуван	0,3	5,1	10,1	41,6
Одећа и обућа	0,6	4,2	-0,5	-1,2
Стан, вода, ел. енергија, гас и друга горива	0,1	3,1	7,5	47,9
Намештај, покућство, текуће одржавање	0,5	3,8	3,6	7,5
Здравство	0,1	0,8	7,6	23,7
Транспорт	-0,3	-6,5	-1,4	-8,3
Комуникације	0,0	0,2	4,7	11,5
Рекреација и култура	0,2	1,5	5,4	11,1
Образовање	0,1	0,1	0,1	0,0
Ресторани и хотели	0,1	0,5	7,7	9,0
Остала роба и услуге	0,1	0,8	2,7	5,9

Београд, 20. децембар 2013. године